

**Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Алан авыл
жирлегенә Советлар җирлеге чакырылыш чираттан тыш утырыш
Карары**

25 октябрь 2019 ел

№ 154

Алан авылы

**Татарстан Республикасы
Теләче муниципаль районы
«Алан авыл җирлеге»
муниципаль берәмлеге
Уставына үзгәрешләр
кертү турында**

«Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында», 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, «Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Алан авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставының 80-82 статьялары нигезендә, Теләче муниципаль районының Алан авыл җирлеге Советлары **карап итте:**

1. «Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Алан авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставының 5 статьясына үзгәрешләр кертергә һәм түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«5 статья. Авыл җирлегенен җирлек әһәмиятендәге сораулары.

1. Авыл җирлегенен җирлек әһәмиятендәге сорауларына түбәндәгеләр керә:

1) җирлек бюджеты проектын төзү һәм карау, җирлек бюджетын раслау һәм үтәү, аның үтәлешен тикшереп тору, җирлек бюджеты үтәлеше турында хисап төзү һәм раслау;

2) җирлекнең җирле салымнарын һәм җыемнарын билгеләү, үзгәртү һәм кире кагу;

3) җирлекнең муниципаль милкендәге мөлкәтне биләү, аннан файдалану һәм аның белән эш итү;

4) җирлекнең торақ пунктлары чикләрендә янгын куркынычсызлыгының беренчел чараларын тәмин итү;

5) җирлек халкын элементә, җәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү хезмәтләре белән тәмин итү өчен шартлар тудыру;

6) ял вакытын оештыру һәм җирлек халкын мәдәният оешмалары хезмәтләре белән тәмин итү өчен шартлар тудыру;

7) жирлек территориясендә физик культураны, мәктәп спортын һәм массакуләм спортны үстерү өчен шартлар тудыру, жирлектә рәсми физкультура-савыктыру һәм спорт чараларын үткөрүне оештыру;

8) жирлекнең архив фондларын булдыру;

9) жирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау, аларның үтәлешен тикшереп торыу, күрсәтелгән кагыйдәләр нигезендә жирлек территориясен төзекләндерүне оештыру;

10) адрес объектларына адреслар бирү, адресларны үзгәртү, гамәлдән чыгару, урам-юл челтәре элементларына (федераль әһәмияттәге автомобиль юлларынан, региональ яисә муниципальәра әһәмияттәге автомобиль юлларынан, муниципаль районның жирле әһәмияттәге жирле юлларынан тыш) исемнәр бирү, жирлек чикләрендә планлаштыру структурасы элементларына исемнәр бирү, мондый исемнәрне үзгәртү, гамәлдән чыгару, мәгълүматны дәүләт адресы реестрында урнаштыру;

11) авыл хужалыгы житештерүен үстерүдә ярдәм итү, кече һәм урта эшқуарлыкны үстерү өчен шартлар тудыру;

12) жирлектә балалар һәм яшьләр белән эшләр чараларын оештыру һәм гамәлгә ашыру;

13) жәмәгать тәртибен саклауда катнашучы гражданнырга һәм аларның берләшмәләренә халык дружиналары эшчәнлегә өчен шартлар тудыру;

14) каты коммуналь калдыкларны туплау (шул исәптән аерым туплау) һәм транспортта ташу эшчәнлеген оештыруда катнашу;

15) ритуаль хезмәтләр оештыру һәм күмү урыннарын карап тоту;

16) жирлек чикләрендә халыкны су белән тәмин итү, ташландык суларны агызу, халыкны ягулык белән тәмин итүне Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә оештыру;

17) жирлекнең торак пунктлары чикләрендә жирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлегә;

18) милләтара һәм конфессияара татулыкны ныгытуга, жирлек биләмәсендә яшәрүче Россия Федерациясе халыкларының телләрен һәм мәдәниятен саклап калуға һәм үстерүгә, мигрантларның социаль һәм мәдәни адаптациясенә, милләтара (этникара) конфликтларны профилактикалауға юнәлтелгән чараларны тормышка ашыру өчен шартлар тудыру;

19) жирлек халқына массакуләм ял итү өчен шартлар тудыру һәм халыкның массакуләм ял итү урыннарын төзекләндерүне оештыру, шул исәптән гражданнырның гомуми файдаланудагы су объектларына һәм аларның яр полосаларына ирекле үтүен тәмин итү.».

2. «Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Алан авыл жирлегә» муниципаль берәмлегә Уставының 6 статьясына үзгәрешләр кертергә һәм түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«6 статья. Жирлекләреннә жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә кертелмәгән мәсьәләләренә хәл итүгә Жирлекнең жирле үзидарә органнары хоқуқлары.

1. Жирлекнең жирле үзидарә органнары түбәндәгеләргә хокуклы:

- 1) жирлекнең музейларын булдыру;
- 2) жирлектә нотариус булмаган очракта, законнарда каралган нотариаль гамәлләрне кылу;
- 3) опека һәм попечительлек эшчәнлеген гамәлгә ашыруда катнашу;
- 4) жирлек биләмәсендә жирле милли-мәдәни автономияләреннән хокукларын гамәлгә ашыруга бәйлә эшчәнлекне гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру;
- 5) Россия Федерациясә халыкларының милли-мәдәни үсешенә ярдәм күрсәтү һәм жирлек биләмәсендә миллиәтара мөнәсәбәтләр өлкәсендәгә чараларны гамәлгә ашыру;
- 6) жирлек биләмәсендә урнашкан муниципаль предприятиеләрне һәм учреждениеләрне мобилизация эзерләү чараларын оештыруда һәм гамәлгә ашыруда катнашу;
- 7) муниципаль янғын сағын булдыру;
- 8) туризмны үстерү өчен шартлар тудыру;
- 9) кеше хокукларын тәмин итүгә жәмәгәт контролен гамәлгә ашыручы һәм мәжбүри тоту урыннарындагы затларга булышылык күрсәтүче ижтимагый күзәтү комиссияләренә ярдәм күрсәтү;
- 10) «Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында» 1995 елның 24 ноябрәндәгә 181-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә инвалидларның ижтимагый берләшмәләренә, шулай ук инвалидларның гомумроссия ижтимагый берләшмәләре оешмалары тарафыннан төзелгән оешмаларга ярдәм күрсәтү;
- 11) үз көчен югалту.
- 12) торак законнары нигезендә социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча муниципаль торак фондыннан гражданның торак урыннары бирү;
- 13) жирлек территориясендә яшәүче хужсыз хайваннар белән эш итү эшчәнлеген гамәлгә ашыру.
- 14) «Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында» 2016 елның 23 июнендәгә 182-ФЗ номерлы Федераль законда каралган хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендә чараларны гамәлгә ашыру.
- 15) инвалидларның, сәләмәтлеге мөмкинлекләре чикләнгән затларның физик культурасын һәм спортын, жайлашу физик культурасын һәм жайлашу спортын үстерүгә ярдәм итү.
- 16) «Кулланучылар хокукларын яклау турында» 1992 елның 7 февралендәгә N 2300-1 Россия Федерациясә Законнда каралган кулланучылар хокукларын яклау чараларын гамәлгә ашыру.

2. Жирле үзидарә органнары әлегә статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләрне хәл итәргә, башка дөүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруда катнашырга («Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрәндәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законның 19 статьясы нигезендә аларга тапшырылмаган)

хокуклы, әгәр дә бу катнашу федераль законнарда каралган булса, шулай ук башка муниципаль берәмлекләрнең жирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары компетенциясенә кертелмәгән һәм федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән үз компетенцияләреннән төшереп калдырмаган башка мәсьәләләрне, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан бирелгән бюджетара трансфертлардан һәм өстәмә түләүләр нормативлары буенча салым керемнәре буенча сорауларны хәл итәргә хокуклы.».

3.«Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Алан авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегенә Уставының 9 статьясына үзгәрешләр кертергә һәм түбәндәге редакциядә баян итәргә:

«9 статья. Муниципаль хезмәтне хокукый жайга салу.

1.Муниципаль хезмәт вазыйфаларына таләпләрне дә кертеп, жирлектә муниципаль хезмәтне хокукый жайга салу, муниципаль хезмәткәрнең статусын билгеләү, муниципаль хезмәтне үтү шартлары һәм тәртибе, «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» 2007 елның 02 мартындагы 25-ФЗ номерлы Федераль закон, 2013 елның 25 июнендәге № 50-ТРЗ номерлы муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексы, әлегә Устав һәм башка муниципаль хокукый актлар белән гамәлгә ашырыла.

4.«Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Алан авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегенә Уставының 22 статьясына үзгәрешләр кертергә һәм түбәндәге редакциядә баян итәргә:

«22 статья. Гражданнар жыены.

1. Гражданнарның жыены халыкның жирле үзидарәне турыдан-туры тормышка ашыру һәм халыкның жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашуы рәвешен булып тора.

2. Гражданнар жыены «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законның 25.1 статьясында каралган очракларда һәм Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Алан авыл жирлегенә торак пунктларында гражданнар жыенын үткөрүне әзерләү тәртибе турындагы Нигезләмәгә нисбәтле үткөрелә.

3. Гражданнар жыены муниципаль берәмлек Башлыгы тарафыннан йә сайлау хокукына ия, торак пунктта яшәүче, кимендә 10 кешедән торган, төркем инициативасы белән чакырылырга мөмкин.

4. Жыенны уздыру инициативасын хуплап жыелырга тиешле имзалар саны сайлау хокукына ия гражданнарның, даими яисә өстенлекле рәвештә яшәүче, торак пункт территориясендә яшәү урыны буенча теркәлгән санының 5 процентын тәшкил итәргә тиеш, әмма 25 имзадан да ким була алмый.

5. Муниципаль берәмлек башлыгы тарафыннан чакырыла торган гражданнар жыены муниципаль берәмлек башлыгы карары, инициатив төркем тарафыннан чакырыла торган гражданнар жыены муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы карары белән билгеләнә.

6. Торак пунктта яшәүчеләргә гражданнар жыенын уздыру вакыты һәм урыны турында алдан ук хәбәр ителә, Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Алан авыл җирлегенең торак пунктларында гражданнар жыенын эзерләү һәм уздыру тәртибе турында, нигезләмәдә билгеләнгән тәртип нигезендә, муниципаль хокукый акт проекты һәм гражданнар жыенын хәл итүгә чыгарыла торган мәсьәләләр буенча материаллар белән алдан ук билгеләнә. »

7. Жыенда кабул ителгән карарлар муниципаль хокукый актлар булып тора, муниципаль берәмлек башлыгы тарафыннан имзалана һәм Татарстан Республикасының муниципаль норматив хокукый актлары регистрына кертелергә тиеш, аны оештыру һәм алып бару, Татарстан Республикасы законы белән билгеләнгән тәртиптә, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары тарафыннан гамәлгә ашырыла.

8. Әлеге статья белән карала торган гражданнар жыены хокукка ия дип санала, әгәр дә жыенда сайлау хокукына ия булган торак пунктта яисә Җирлектә яшәүчеләрнең яртысыннан артыграгы катнашса. Әлеге гражданнар жыенының карары кабул ителгән дип санала, әгәрдә аңа гражданнар жыенында катнашучыларныда яртысыннан күбрәге тавыш бирсә.

9. Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 25.1 статьясында каралган гражданнар жыены әлеге торак пункт яки җирлектә яшәүчеләрнең сайлау хокукына ия булган кешеләренең яртысыннан артыграгы катнашса хокукка ия дип санала. Торак пунктта әлеге торак пунктта яшәүчеләрнең сайлау хокукына ия яртысыннан артыгының бер үк вакытта бергә булу мөмкинлеге булмаган очракта, гражданнар жыены әлеге Устав нигезендә Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районының Алан авыл җирлеге торак пунктларында гражданнар жыенын эзерләү һәм уздыру тәртибе турындагы Нигезләмә белән расланган тәртиптә гражданнар жыенын уздыру турында карар кабул ителгән көннән бер айдан артмаган вакытта этаплап уздырыла. Шул ук вакытта элек гражданнар жыенында катнашкан затлар тавыш бирүдә катнашунуң алдагы этапларында катнашмыйлар.».

5. «Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Алан авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставының 48 статьясына үзгәрешләр кертергә һәм түбәндәге редакциядә баян итәргә:

5.1. 1.11 пунктчасының 1 өлешен түбәндәге редакциядә баян итәргә:

«1.11) төзекләндерү өлкәсендә:

- каты коммуналь калдыкларны туплау (шул исәптән аерым туплау) һәм транспортта ташу эшчәнлеген оештыруда катнаша;

-Жирлек территориясен төзеклэндерә (урамнарны яктыртуны да кертеп, территорияне яшеллэндерүне, урамнар һәм йортларның номерлары белән күрсәткечләр урнаштыруны, кече архитектура формаларын урнаштыру һәм карап тотуны да кертеп;

- жирлек территориясен төзеклэндерү Кагыйдэләренен үтәлешен тикшереп тора;

-адрес объектларына адреслар бирә, адресларны үзгәртә, гамәлдән чыгара ала, урам-юл челтәре элементларына (федераль әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, региональ яисә муниципальара әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, муниципаль районның жирле әһәмияттәге жирле юлларыннан тыш), жирлек чикләрендә планлаштыру структурасы элементларына исемнәр бирә, мондый исемнәрне үзгәртә, гамәлдән чыгараала, мәгълүматны дәүләт адреслы реестрында урнаштыра.»

5.2. 2 өлешне түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«2. Жирлекнең башкарма комитеты жирлекнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә кертелмәгән мәсьәләләренә хәл итү буенча түбәндәге вәкаләтләренә гамәлгә ашыра:

- жирлек музейларын төзи;

- жирлектә нотариус булмаган очракта, кануннарда каралган нотариаль гамәлләренә кыла;

- опека һәм попечительлек эшчәнлеген гамәлгә ашыруда катнаша;

- жирлек территориясендә жирле милли-мәдәни автономияләренә хокукларын гамәлгә ашыруга бәйле эшчәнлекне гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыра;

- Россия Федерациясе халыкларының милли-мәдәни үсешенә һәм жирлек территориясендә милләтара мөнәсәбәтләр өлкәсендәге чараларны гамәлгә ашыруга ярдәм итә;

- жирлек территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләрне һәм учреждениеләрне мобилизация эзәрләү чараларын оештыруда һәм гамәлгә ашыруда катнаша;

- муниципаль янгын сагын төзи;

-«Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында» 2016 елның 23 июнендәге 182-ФЗ номерлы Федераль законда каралган хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендә чараларны гамәлгә ашыра;

- туризмны үстерү өчен шартлар тудыра;

- «Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында» 1995 елның 24 ноябрәндәге 181-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә төзелгән оешмаларга, инвалидларның ижтимагый берләшмәләренә, шулай ук инвалидларның гомумроссия ижтимагый берләшмәләре тарафыннан төзелгән оешмаларга ярдәм күрсәтә;

- гражданнарга социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарын, наем шартнамәләре буенча, торак законнары нигезендә бирә;

- жирлек территориясендә яшәүче хужасыз хайваннар белән эш итү эшчәнлеген гамәлгә ашыра;

- инвалидларның, сәламәтлеге мөмкинлекләре чикләнгән затларның физик культурасын һәм спортын, жайлашу физик культурасын һәм жайлашу спортын үстерүгә ярдәм итә;

- «Кулланучылар хокукларын яклау турында» 1992 елның 07 февралендәге 2300-1 номерлы Россия Федерациясе Законнда каралган кулланучылар хокукларын яклау чараларын гамәлгә ашыра.

6.«Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Алан авыл жирлегенә» муниципаль берәмлеге Уставының 49 статьясына үзгәрешләр кертергә һәм түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«49 статья. Муниципаль контроль.

1. Авыл жирлегенәң жирле үзидарә органнары жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча кабул ителгән муниципаль хокукий актларда билгеләнгән таләпләрнең үтәләшенә муниципаль контроль оештыралар һәм гамәлгә ашыралар, ә федераль законнарда тиешле контроль төрләре жирле үзидарә органнары вәкаләтләренә кертелгән очракларда, шулай ук федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән таләпләрнең үтәләшенә муниципаль контроль үткәрләр.

2. Авыл жирлегенәң муниципаль контрольне гамәлгә ашыруга вәкаләтле жирле үзидарә органы - жирлекнең Башкарма комитеты. Авыл жирлегендә муниципаль контроль вазыйфай зат йә жирлек Башкарма комитетының структур бүлекчәсе, авыл жирлегенә Башлыгы вәкаләт биргән вәкаләтле вәкил тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Муниципаль контроль өлкәсендә Жирлек Башкарма комитеты вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

1) тиешле территориядә муниципаль контрольне оештыру һәм гамәлгә ашыру. Муниципаль контроль төрләре һәм аларны гамәлгә ашыруга вәкаләтле жирле үзидарә органнары исемлеге Жирлек Советы билгеләгән тәртиптә алып барыла;

1.1) жирле үзидарә органнарына вәкаләтләр бирелгән региональ дәүләт контролен (күзәтчелеген) оештыру һәм гамәлгә ашыру;

2) эшчәнлекнең тиешле өлкәләрендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыруның административ регламентларын эшләү, Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенәң вәкаләтле органнары тарафыннан раслана торган типлы административ регламентлар нигезендә жирле үзидарә органнарына вәкаләтләр бирелгән региональ дәүләт контролен (күзәтчелеген) гамәлгә ашыруның административ регламентларын эшләү. Күрсәтелгән административ регламентларны эшләү һәм кабул итү Татарстан Республикасы норматив хокукий актларында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла;

3) федераль законнарда, Татарстан Республикасының законнарында һәм башка норматив хокукий актларында каралган вәкаләтләрне гамәлгә ашыру.

Муниципаль контрольне турыдан-туры гамәлгә ашыру функцияләрен жирлекнең башкарма комитеты органнарына мондый органнарның статусын билгеләүче хокукый актлар нигезендә йөкләргә мөмкин.

Юридик затларга, индивидуаль эшкуарларга муниципаль контрольне гамәлгә ашыруга, тикшерүләргә оештыруга һәм уздыруга бәйле мөнәсәбәтләргә карата «Дәүләт контролен (күзәтчелеген) һәм муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда юридик затларның һәм индивидуаль эшкуарларның хокукларын яклау турында» 2008 елның 26 декабрендәге 294-ФЗ номерлы Федераль закон нигезләмәләре кулланыла.

7.«Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Алан авыл жирлеген» муниципаль берәмлеген Уставын VIII бүлек белән тулыландырырга. Муниципаль хезмәтне узуга һәм муниципаль вазыйфаларны биләү, түбәндәге эчтәлекле:

«VIII бүлек. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТНЕ УЗУ ҺӘМ МУНИЦИПАЛЬ ВАЗЫЙФАЛАРНЫ БИЛӘУ.

54 статья. Гомуми нигезләмәләр.

1. Муниципаль хезмәт-гражданның, хезмәт шартнамәсен (контрактын) төзү юлы белән билгеләнә торган, муниципаль хезмәт вазыйфаларында даими нигездә гамәлгә ашырыла торган һөнәри эшчәнлек.
  2. Муниципаль хезмәт вазыйфалары Татарстан Республикасы законы белән раслана торган Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт вазыйфалары реестры нигезендә муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.
  3. Муниципаль хезмәтне финанслау Жирлек бюджеты акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла.
  4. Россия Федерациясә дәүләт телен белгән гражданны муниципаль хезмәттән тигез файдалана алалар һәм аны женесенә, расасына, милләтенә, чыгышына, мөлкәти һәм вазыйфаи хәленә, яшәү урынына, дингә мөнәсәбәтенә, инануларына, ижтимагый берләшмәләргә каравына, шулай ук муниципаль хезмәткәрнең һөнәри һәм эшлекле сыйфатларына бәйле булмаган башка шартларга нисбәтсез рәвештә тигез хокуклы булалар.
- Муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен кирәкле һөнәри белем дәрәжәсенә, муниципаль хезмәт стажына яисә белгечлек, әзерлек юнәлеше буенча эш стажына карата квалификация таләпләре муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен типлаштырылган квалификация таләпләре нигезендә Татарстан Республикасы законы белән муниципаль хезмәт вазыйфалары классификациясә нигезендә билгеләнә торган муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.
- Вазыйфаи бурычларны үтәү өчен кирәкле белемнәргә һәм күнекмәләргә карата квалификация таләпләре, муниципаль хезмәткәрнең һөнәри хезмәт эшчәнлегенә өлкәсенә һәм төренә карап, аның вазыйфаи инструкциясә белән билгеләнә. Муниципаль хезмәткәрнең вазыйфаи

инструкциясендә шулай ук белгечлеккә, әзерлек юнәлешенә карата квалификация таләпләре дә каралырга мөмкин.

55 статья. Муниципаль хезмәт вазыйфасы.

1. Муниципаль хезмәт вазыйфасы - Сайлау комиссиясе яисә муниципаль вазыйфаны биләүче зат вәкаләтләренәң үтәләшен тәмин итү буенча билгеләнгән йөкләмәләр даирәсе белән куелган, әлегә Устав нигезендә барлыкка килә торган жирле үзидарә органындагы һәм Сайлау комиссиясе Аппараты Жирле үзидарә органындагы вазыйфа.

56 статья. Муниципаль вазыйфаны биләүче зат, муниципаль хезмәткәр.

1. Муниципаль вазыйфаны биләүче затлар - жирле үзидарәнен сайланулы вазыйфаи заты: жирлек башлыгы.

2. Муниципаль хезмәткәр булып федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә муниципаль хокукый актларда билгеләнгән тәртиптә эш үтәүче, жирле бюджет акчалары исәбеннән түләнгән торган акчалата хезмәт вазыйфасын башкарган граждандан тора.

3. Жирле үзидарә органнары, Жирлекнең сайлау комиссиясе эшчәнлеген техник яктан тәмин итү вазыйфаларын башкаручы затлар муниципаль хезмәт вазыйфаларын үтәмиләр һәм муниципаль хезмәткәрләр булып тормыйлар.

57 статья. Муниципаль хезмәткәрнең хокуклары һәм бурычлары.

1. Муниципаль хезмәткәр түбәндәгеләргә хокуклы:

1) хезмәткәрнең аның муниципаль хезмәтнең биләгән вазыйфасы буенча хокукларын һәм бурычларын билгеләүче документлар, вазыйфаи бурычларын үтәүнең сыйфатын бәяләү критерийлары һәм хезмәт буенча алга китү шартлары белән танышу;

2) вазыйфаи бурычларны башкару өчен кирәкле оештыру-техник шартларны тәмин итү;

3) хезмәт хакы һәм хезмәт законнары, муниципаль хезмәт турындагы законнар һәм хезмәт шартнамәсе (контракт) нигезендә башка түләүләр;

4) эш (хезмәт) вакытының нормаль дәвамлылыгын билгеләү, ял көннәрен һәм эш көне булмаган бәйрәм көннәрен бирү, шулай ук еллык түләүле отпускны тәмин итү;

5) вазыйфаи бурычларны үтәү өчен кирәкле мәгълүматны һәм материалларны билгеләнгән тәртиптә алу, шулай ук жирле үзидарә органы, Сайлау комиссиясе эшчәнлеген камилләштерү турында тәкъдимнәр кертү;

6) муниципаль хезмәтнең вакантлы вазыйфасын биләүгә конкурста үз инициативасы белән катнашу;

7) Жирлекнең муниципаль хокукый акты нигезендә, Жирлек бюджеты акчалары исәбеннән өстәмә һөнәри белем алу;

8) шәхси мәгълүматларын яклау;

9) үзенең шәхси эшенең барлык материаллары, шәхси эш кенәгәсенә кертелгәнче, һөнәри эшчәнлегенә бәяләмәләр һәм башка документлар белән танышу һәм шулай ук аның шәхси эшенә язма аңлатмаларын да җәлеп итү;

10) берләшмә төзү, һөнәри берлекләр төзү хокукын да кертәп, үз хокукларын, социаль-икътисадый һәм һөнәри мәнфәгатьләрен яклау өчен;

11) хезмәт законнары нигезендә индивидуаль хезмәт бәхәсләрен карау, муниципаль хезмәттә үз хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен яклау, аларның бозуларына карата судка шикаять белдерүне дә кертәп;

12) Россия Федерациясә законнары нигезендә пенсия белән тәмин итү.

2. Муниципаль хезмәткәр, контракт буенча җирле администрация башлыгы вазыйфасын биләүче муниципаль хезмәткәрдән тыш, яллаучы вәкиленә (эш бирүче) алдан язмача хәбәр итеп, әгәр бу мәнфәгатьләр конфликтна китермәсә һәм «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» 2007 елның 02 мартындагы 25-ФЗ номерлы федераль законда башкасы каралмаса, башка түләүле эшнә башкарырга хокуклы.

3. Муниципаль хезмәткәр мәҗбүр:

1) Россия Федерациясә Конституциясен, федераль конституциячел законнары, федераль законнары, Россия Федерациясенә башка норматив хокукый актларын, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасының законнарын һәм башка норматив хокукый актларын, әлеге Уставны һәм башка муниципаль хокукый актларны үтәргә һәм аларның үтәлешен тәмин итәргә;

2) вазыйфай инструкция нигезендә вазыйфай бурычларны башкарырга;

3) вазыйфай бурычларын үтәгәндә кешенең һәм гражданның, расага, милләтенә, теленә, дингә һәм башка шартларга бәйсез рәвештә, хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен, шулай ук оешмаларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәргә;

4) җирле үзидарә органында, Поселения сайлау комиссиясә аппаратында билгеләнгән эчкә хезмәт тәртибе, вазыйфай инструкция кагыйдәләрен, хезмәт мәгълүматы белән эшләү тәртибен үтәргә;

5) вазыйфай бурычларны тиешенчә башкару өчен кирәкле квалификация дәрәжәсен тәмин итүгә;

6) дәүләт серен һәм федераль законнар белән саклана торган башка серне тәшкил итүче белешмәләрне, шулай ук вазыйфай бурычларын үтәүгә бәйлә рәвештә аңа мәгълүм булган белешмәләрне, шул исәптән гражданның шәхси тормышына һәм сәламәтлегенә кагылышлы яисә аларның намусына һәм абруена кагыла торган белешмәләрне фаш итмәскә;

7) дәүләт һәм муниципаль мөлкәтне, шул исәптән аңа вазыйфай бурычларны башкару өчен бирелгән мөлкәтне сакларга;

8) үз гаиләсенә үзе һәм әгъзалары турында Россия Федерациясә законнарында каралган белешмәләрне билгеләнгән тәртиптә тапшырырга;

9) яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) Россия Федерациясе гражданлыгыннан чыгу көнендә яисә чит ил гражданлыгы алынган көндә чит ил дәүләте гражданлыгын алу турында хәбәр итәргә;

10) федераль законнарда билгеләнгән чикләүләрне үтәргә, йөкләмәләрне үтәргә, тыюларны бозмаска;

11) вазыйфай бурычларын үтәгәндә мәнфәгатьләр конфликтна китерергә мөмкин булган шәхси кызыксыну турында яллаучы (эш бирүче) вәкиленә язма рәвештә хәбәр итәргә һәм мондый конфликтны булдырмау чараларын күрергә.

4. Муниципаль хезмәткәр үзенә бирелгән хокуксыз йөкләмәне үтәргә хокуксыз. Тиешле житәкчедән муниципаль хезмәткәр фикеренчә, хокуксыз булган йөкләмәне алганда, муниципаль хезмәткәр, йөкләмә биргән житәкчегә, әлегә йөкләмәне үтәгәндә бозылырга мөмкин булган Россия Федерациясенәң федераль законнары һәм башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлары нигезләмәләрен күрсәтеп, муниципаль хокукый актлар нигезләмәләрен күрсәтеп, әлегә йөкләмәнең хокуксызлыгын нигезләүне аңлатып язма рәвештә хәбәр итәргә тиеш. Әлегә йөкләмә аны бирүче житәкче тарафыннан язма рәвештә раслаган очракта, муниципаль хезмәткәр аны үтәүдән баш тартырга тиеш. Хокуксыз йөкләмә үтәлгән очракта, аны башкаручы муниципаль хезмәткәр һәм йөкләмә бирүче житәкче, Россия Федерациясе законнары жыелмасы нигезендә җаваплы булалар.

58 статья. Муниципаль хезмәткәргә бирелә торган гарантияләр.

1. Муниципаль хезмәткәргә гарантияләне:

1) вазыйфай инструкция нигезендә, аның вазыйфай бурычларын үтәвен тәмин итә торган эш шартлары;

2) үз вакытында һәм тулы күләмдә акчалата түләү алуга хокук;

3) эш (хезмәт) вакытының нормаль дәвамлылыгын билгеләү, ял көннәрен һәм эш көне булмаган бәйрәм көннәрен бирү, шулай ук еллык түләүле отпускны тәмин итә торган ял;

4) муниципаль хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына медицина хезмәте күрсәтү, шул исәптән муниципаль хезмәткәр пенсиягә чыкканнан соң да;

5) тиешле елларын эшләгән өчен һәм инвалидлыкка бәйле рәвештә пенсия белән тәмин итү, шулай ук муниципаль хезмәткәрнең гаилә әгъзаларын вазыйфай бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә вафат булган очракта пенсия белән тәмин итү;

6) вазыйфай бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә муниципаль хезмәткәрнең сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә зыян китерү очрагына мәжбүри дәүләт иминләштерүе;

7) муниципаль хезмәткәрләрнең, вазыйфай бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә барлыкка килгән, муниципаль хезмәт узу чорында авыруы яисә хезмәткә сәләтлелеген югалту очрагына яисә аны туктатканнан соң мәжбүри дәүләт социаль иминиятләштерүе;

8) федераль законнарда билгелэнгән очракларда, тәртиптә һәм шартларда аның вазыйфаи бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә муниципаль хезмәткәрне һәм аның гаилә әгъзаларын көчлөүдән, янаулардан һәм башка хокукка ия булмаган гамәлләрдән яклау.

2. Жирле үзидарә органы, Сайлау комиссиясе бетерелүгә йә жирле үзидарә органы, сайлау комиссиясе хезмәткәрләре штаты кыскаруга бәйле рәвештә муниципаль хезмәткәр белән хезмәт шартнамәсе өзәлгәндә муниципаль хезмәткәргә Жирлек аппараты кыскартылганда, оешма бетерелүгә йә оешма хезмәткәрләре штаты кыскартылуға бәйле рәвештә хезмәткәрләр өчен хезмәт законнарында билгелэнгән гарантияләр бирелә.

3. Әлеге Устав белән муниципаль хезмәткәрләргә өстәмә гарантияләр бирелергә мөмкин.

59 статья. Муниципаль хезмәткәрнең дисциплинар жаваплылыгы.

1. Дисциплинар гамәл кылган өчен - муниципаль хезмәткәрләргә аның өстенә йөклэнгән хезмәт бурычларын үтәмәгән яисә тиешенчә үтәмәгән өчен - яллаучы (эш бирүче) вәкиле түбәндәге дисциплинар түләтүләр кулланырга хокуклы:

1) кисәтү;

2) шелтә;

3) муниципаль хезмәт эшеннән тиешле нигезләрдә азат итү.

2. Дисциплинар гаеп эшлэгән муниципаль хезмәткәр вакытлыча (ләкин бер айдан да артык түгел), аның дисциплинар жаваплылыгы турындагы мәсьәләне хәл итүгә кадәр, хезмәт бурычларын үтәүдән акчалата түләүне саклап калу белән читләштерелергә мөмкин. Муниципаль хезмәткәрне вазыйфаи бурычларын үтәүдән читләштерү бу очракта муниципаль хокукый акт белән башкарыла.

3. Дисциплинар түләтүләрне куллану һәм бетерү тәртибе хезмәт законнары белән билгеләнә.».

8. «Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Алан авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге Уставының VIII, IX, X, XI, XII, XIII, XIV бүлекләрен «Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Алан авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге Уставының IX, X, XI, XII, XIII, XIV, XV бүлекләре дип санарга.

10. «Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Алан авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге Уставының 71 статьясына үзгәрешләр кертергә һәм түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«71 статья. Муниципаль норматив хокукый актларны бастырып чыгару (халыкка житкерү) һәм аларның үз көченә керү тәртибе.

1. Жирлек Советы карарлары Жирлек Башлыгы кул куйган көннән соң 10 көн узгач үз көченә керә, әгәр дә карар белән башкасы билгеләнмәгән булса.

Жирлек Советының салымнар һәм җыемнар турындагы норматив хокукый актлары Россия Федерациясе Салым кодексы нигезендә үз көченә керә.

Жирлек Советының авыл җирлеге уставын кабул итү яки әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карарлары Федераль законда, әлеге Уставта билгеләнгән тәртиптә үз көченә керә.

2. Жирлек Башлыгының, җирле үзидарәнең башка вазыйфай затларының хокукый актлары, әгәр актлар үзләре тарафыннан башкасы билгеләнмәгән булса, аларны имзалаган көннән үз көченә керә.

3. Кеше һәм гражданд хокукларына, ирекләренә һәм бурычларына кагылышлы муниципаль норматив хокукый актлар аларны рәсми бастырып чыгарганнан (халыкка җиткергәннән) соң үз көченә керә.

Жирле үзидарә органнары арасында төзелгән муниципаль хокукый актны яисә килешүне рәсми бастырып чыгару дип аның тулы текстын тиешле муниципаль берәмлектә таратыла торган вакытлы матбугат басмасында беренче бастырып чыгару санала.

Муниципаль хокукый актларны һәм килешүләрне рәсми бастырып чыгару (халыкка җиткерү) өчен җирле үзидарә органнары шулай ук "Интернет" челтәре басмасыннан файдаланырга хокуклы. Муниципаль хокукый актның тулы текст рәсми челтәр басмасында басылып чыккан (урнаштырылган) очракта, басмада аңа карата күләмле график һәм таблицалы кушымталар китерелмәскә мөмкин.

4. Һәр муниципаль хокукый актта аның реквизитлары: исеме, имза салу датасы (Жирлек Советы тарафыннан кабул ителгән хокукый актлар өчен - шулай ук аны Жирлек Советы кабул иткән дата), теркәү номеры, хокукый актны имзалаган вазыйфай зат исеме, матбугат булырга тиеш.

5. Жирлекнең бюджет турындагы карары, аның үтәлеше турындагы хисап, җирле салымнар һәм җыемнар билгеләү турындагы карар, Жирлек Советы Регламенты, Жирлек Советы, Жирлек Башлыгы тарафыннан кабул ителгән башка норматив хокукый актлар федераль закон белән таратылуы чикләнгән белешмәләр булган муниципаль норматив хокукый актлардан яисә аларның аерым нигезләмәләреннән тыш, аларны имзалаган көннән алып жиде көн эчендә рәсми рәвештә басылып чыгарга (халыкка җиткерелергә) тиеш.

6. Мәҗбүри рәвештә официал басытырып чыгарырга (халыкка җиткерелергә) тиешле документлар булып шулай ук саналалар муниципаль сайлаулар, җирле референдум, Жирлек Советына депутат чакырту буенча сайлаулар, чикләне үзгәтү буенча сорау, Жирлекне үзгәртеп кору, Жирлек Башлыгы һәм аның урынбасарын сайлау һәм законнар нигезендә булган башка хокукый актлар.

7. Законнар яисә әлеге Устав нигезендә рәсми бастырып чыгару (халыкка җиткерү) мәҗбүри булмаган муниципаль хокукый актлар аларны чыгарган органнар яисә җирле үзидарәнең вазыйфай затлары карары буенча бастырып чыгарылырга (халыкка җиткерелергә) мөмкин.

8. Жирле үзидарә органнары арасында төзелә торган муниципаль хокукый актларны, килешүләрне рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) түбәндәге юллар белән гамәлгә ашырыла:

- жирлекнең жирле үзидарә органнары тарафыннан гамәлгә куелган басма массакуләм мәгълүмат чараларында йә жирлек территориясендә таратыла торган башка басма массакуләм мәгълүмат чараларында хокукый акт текстын бастырып чыгару. Хокукый акт текстын башка басма массакуләм мәгълүмат чараларында бастырып чыгарганда әлеге бастырып чыгаруның рәсми булуы хакында тамга булырга тиеш;

- жирлек халкына, шул исәптән махсус басма рәвешендә хокукый акт текстын үзәкләштерелгән тәртиптә тарату (тарату);

- жирлекнең торак пунктлары территориясендә хокукый акт текстын махсус мәгълүмат стендларында урнаштыру. Күрсәтелгән стендлар һәм аларның урнашу урыннары саны жирлек Советы тарафыннан раслана һәм жирлек халкының муниципаль хокукый акты тексты белән каршылыксыз танышу мөмкинлеген тәмин итәргә тиеш;

- хокукый акт текстын Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре Порталында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә районның рәсми сайтында урнаштыру (<http://tulachi.tatarstan.ru>);

- хокукый акт текстын «Татарстан Республикасының хокукый мәгълүматның рәсми порталы»нда веб-адрес буенча урнаштыру: <http://pravo.tatarstan.ru>.

Муниципаль берәмлек уставы, муниципаль берәмлек уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту турында муниципаль хокукый акт «Россия Федерациясендә норматив хокукый актлар» Россия Юстиция министрлыгы порталында дәүләт теркәве узганнан соң рәсми рәвештә басылып чыгарга (халыкка житкереләргә) хокуклы (<http://pravo-minjust.ru>, <http://хокук-минюст.рф>, челтәр басмасы буларак теркәлү: 77-72471 05.03.2018).»

9. Муниципаль хокукый актны бастырып чыгарганда (халыкка житкергәндә) массакуләм мәгълүмат чарасының чыгу датасы яисә тиешле актны халыкка житкерү датасы турында белешмәләр күрсәтеләргә тиеш, алар актны жибәрә (таратыла) башлау яисә аны мәгълүмат стендында урнаштыру датасына туры киләргә тиеш.

10. Муниципаль норматив хокукый актлар, шул исәптән жирле референдумда (гражданныр жыенында) кабул ителгән карарларның хокукый актлары рәвешендә рәсмиләштерелгән карарлар Татарстан Республикасы муниципаль норматив хокукый актлары регистрына кертеләргә тиеш, аны оештыру һәм алып бару Татарстан Республикасы Законында билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары тарафыннан гамәлгә ашырыла.»

11. Әлеге карарны, билгеләнгән законнар нигезендә, дәүләт теркәвенә жибәрәргә.

12. Әлеге карарны торак пунктлар территориясендәге махсус мәгълүмат стендаларында урнаштыру, Интернет мәгълүмати-

телекоммуникацион челтәрендә «Татарстан республикасының рәсми хокукый мәгълүмат порталы» нда веб адресы: <http://pravo.tatarstan.ru> буенча, Интернет мәгълүмати-телекоммуникацион челтәрендә Татарстан Республикасының муниципаль берәмлекләр Порталында веб адресы: <http://tulachi.tatarstan.ru> буенча кую юллары аша халыкка житкерергә.».

13. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны үз өстемдә калдырам.

Татарстан республикасы
Теләче муниципаль районы
Алан авыл җирлеге башлыгы

Ә.Г.Хажиев